

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

Изх. № 01-00-165

София, 02.07.2019 г.

ДО
Г-ЖА ДАНИЕЛА ДАРИТКОВА
ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
КОМИСИЯТА ПО ЗДРАВЕОПАЗВАНЕТО
44-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ НА
РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Относно: становище по Законопроект за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност, № 954-01-37, внесен в Народното събрание на 5 юни 2019 г.

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ДАРИТКОВА,

В Законопроект за изменение и допълнение на Закона за данък върху добавената стойност, № 954-01-37 от 05.06.2019 г., постъпил в Министерството на финансите с изх. № КЗ-953-10-26 от 11.06.2019 г., е предложено:

1. в чл. 66 ал. 2 след думата „ставка“ се добавя „за лекарствата, включени в списъка с лекарствени продукти, които Националната здравноосигурителна каса заплаща, медицински храни и диетични храни за специални медицински цели, както и“.

2. създава се ал. 3:

„(3) Данъчната ставка за месо, мляко, яйца, хляба и хранителни продукти от брашно е в размер 5 на сто.“

3 в чл. 96, ал. 1 числото „50 000“ се заменя със „100 000“.

По предложението за въвеждане на намалени ставки на ДДС:

В Приложение III „Списък на доставките на стоки и услуги, за които могат да бъдат приложени намалените ставки, посочени в член 98“ от ДДС Директивата са определени категориите от стоки и услуги, за които могат да се прилагат намалени ставки. Следва да се отбележи, че използваните понятия в различните категории на стоките и услугите посочени в Приложение III не са дефинирани в европейското законодателство и определянето на тяхното съдържание е от компетентността на държавите-членки на ЕС. Това означава, че всяка държава-членка може да избира да приложи намалена ставка към някоя от категориите от стоки и услуги, предвидени в приложението или само към определена част от нея. Съгласно практиката на Съда на Европейския съюз (СЕС), важно условие при упражняването на този избор е държавите да не нарушават принципа на фискална неутралност, т.е. да не се облагат сходни стоки и услуги с различни ставки на ДДС и да не нарушават конкуренцията (Решения на СЕС - С-94/09, С-481/98, С-384/01, С-109/02, и др.). Тези ограничения следват от самия факт, че намалената ставка е изключение и нейното прилагане се съобразява с принципа, според който освобождаванията и изключенията трябва да се тълкуват стеснително (С-384/11).

2. Отрицателен ефект върху бюджетните приходи

Данъкът върху добавената стойност е основен източник на приходи в държавния бюджет. Въвеждането на намалена ставка на ДДС за стоките и услугите посочени в законопроекта ще доведе до намаление на бюджетните приходи, което поставя въпроса за тяхното компенсиране.

3. Увеличаване на административната тежест и разходите за бизнеса

Опитът на другите държави-членки на ЕС, прилагащи по-разширен обхват на диференцираните ставки за доставки на стоки и услуги, показва наличие на редица проблеми свързани с администрирането на ДДС. Диференцираните ставки на ДДС са предпоставка за въвеждане на допълнителни задължения за отчетност на задължените лица, което води до увеличаване на административната тежест и разходите за бизнеса. През последните няколко години държавите-членки са предприели мерки за ограничаване прилагането на намалени ставки на данъка или за увеличаване на техния размер.

4. Увеличаване на риска от данъчни измами

Въвеждането на намалена ставка на ДДС увеличава рискът от данъчни измами и укриването на данък върху добавената стойност, тъй като ще създаде възможност за неправилно деклариране и неправомерно прилагане на режима на намалената ставка с цел минимизиране на данъчните задължения за ДДС. Мярката изисква въвеждане на засилен контрол с цел предотвратяване на данъчни измами и укриване на ДДС, което ще доведе до увеличаване на административните разходи за приходната администрация.

Прилаганата дългогодишна данъчна политика в България е за ниски ставки за преките данъци (корпоративни данъци и данъци върху доходите на физическите лица) и за неутралност на ставките за косвените данъци, в т.ч. единна ставка на данъка върху добавената стойност. Политиката в областта на ДДС за целия период от неговото въвеждане в България през 1994 г. винаги е била за една единствена стандартна ставка, тъй като ДДС не се счита за разходно-ефективен и целенасочен инструмент за икономическа политика.

Единната ставка за ДДС кореспондира с важни принципи на данъчната политика - отраслова неутралност и равнопоставеност на данъчно задължените лица. Въвеждането на намалена ставка на данъка върху добавената стойност за определени доставки на стоки и услуги от първа необходимост или за социално полезни стоки не може да се разглежда изолирано и е необходимо същото да се преценява, както в контекста на данъчната политика, така и на другите политики на страната.

Следва да се отбележи, че подобна е и традиционната гледна точка на Европейската комисия, изразявана многократно в нейни проучвания и документи. Становището на Европейската комисия, отразено в Съобщения до Съвета, Европейския парламент и Европейския икономически и социален комитет относно бъдещето на ДДС е за една по-опростена, по-сигурна и по-ефективна система на ДДС отговаряща на нуждите на единния пазар (COM (2011) 851 final от 06/12/2011). В съобщението Комисията отбелязва, че при реформиране на данъка следва да се постигане по-голяма ефективност и неутралност, което означава разширяване на данъчната основа и въвеждане на принцип на облагане със стандартна ставка за постигане на повече приходи при по-ниска цена, като по-специално изтъква следното: „Икономическите оценки потвърждават заключенията, направени в по-ранни проучвания (Copenhagen Economics, Study on reduced VAT applied to goods and services in the Member States of the European Union, Final Report, 21 June 2007), че използването на намалени ставки често не е най-подходящия инструмент за осъществяване на политически цели, особено за постигане на преразпределение към бедните домакинства и окуражаване на потреблението на социално полезни стоки.“

По предложението за увеличаване на прага за регистрация по ЗДДС

По предложението за увеличаване на прага за регистрация по ЗДДС, следва да се отбележи, че независимо от стойността на новия праг (100 000 лв. или 150 000 лв.), не се очаква положителен ефект за бюджета, т. е. повишаване на прага за задължителна регистрация по ЗДДС ще доведе до загуба на бюджетни приходи, което поставя въпроса за тяхното компенсиране.

В допълнение следва да се има предвид и европейската правна рамка, която се отнася до въвеждането на нов праг за регистрация по ЗДДС, с която Република България е необходимо да се съобрази.

В дял XII, глава 1 – „Специален режим за малки предприятия“ от Директива 2006/112/ЕО на Съвета от 28 ноември 2006 година относно общата система на данъка върху добавената стойност (ДДС Директивата) е предвидена възможност държавите членки на Европейския съюз (ЕС, Съюза) да прилагат специални режими за малките предприятия, включително да освобождават от облагане данъчно задължените лица, чийто годишен облагаем оборот е под определен праг. Това освобождаване означава, че тези данъчно задължени лица няма да са длъжни да начисляват ДДС за извършените от тях доставки и следователно няма да могат да приспадат ДДС за получените от тях доставки.

Съгласно член 287, точка 17 от ДДС Директивата Република България може да освобождава от облагане с ДДС данъчно задължените лица, чийто годишен оборот е не по-висок от равностойността в национална валута на 25 600 евро или 50 000 лв. по обменния курс в деня на присъединяването на страната към ЕС.

Разпоредбата на член 395 от ДДС Директивата предвижда възможност държавите-членки на ЕС да прилагат специални мерки за опростяване на процедурата за събиране на ДДС или за предотвратяване на определени форми на избягване и неплащане на данъци. Тази възможност се изразява в правото всяка държава-членка да поиска предоставяне на индивидуална дерогация от разпоредбите на ДДС Директивата, включително от член 287 от същата, за целите на опростяването на процедурата за събиране на ДДС.

Всяка промяна в прага за задължителна регистрация по ЗДДС би представлявала нова специална мярка за дерогация по смисъла на ДДС Директивата. В тази връзка преди приемане на законодателна промяна относно този праг е необходимо да бъде получено Решение за изпълнение на Съвета на ЕС за предоставяне на разрешение на Република България да въведе специална мярка за дерогация от разпоредбите на член 287 от ДДС Директивата.

При отправяне на искане за получаване на Решение за изпълнение трябва да се отчита факта, че разпоредбата на член 395, параграф 1 от ДДС Директивата предвижда мерките, целящи опростяване на процедурата по събиране на ДДС, да не могат, освен в незначителна степен, да засягат общия размер на данъчните приходи на държавата-членка, събирани на етапа на крайното потребление. Това означава, че за да се разреши въвеждането на специалната мярка за дерогация на Република България, следва да е налице информация, че мярката ще окаже незначително въздействие върху размера на ДДС, събиран на етапа на крайното потребление, а в резултат на което и върху собствените ресурси на Съюза, формирани от ДДС.

В искането за дерогация е необходимо ясно да се определи целта на мярката и периода на нейното действие. В случай, че мярката оказва влияние върху собствените ресурси на Съюза, съответната държава трябва да поеме ангажимент, че ще извърши изчисление на компенсацията в съответствие с член 6 от Регламент (ЕИО, Евратом) № 1553/89 на Съвета от 29 май 1989 година за окончателни унифицирани схеми за събирането на собствените ресурси, набирани от данък добавена стойност.

Процедурата по предоставяне на дерогация приключва в срок от осем месеца от получаване на искането от Европейската комисия с решение на Съвета на ЕС, прието от

държавите-членки с единодушие.

По отношение на прага за задължителна регистрация по ЗДС, всяка държава определя своя праг за регистрация съобразно специфичните особености на икономиката и оценен ефект върху административната тежест, разходите на икономическите оператори и приходната администрация, бюджетните приходи и др.

МИНИСТЪР:

ВЛАДИСЛАВ ГОРАНОВ